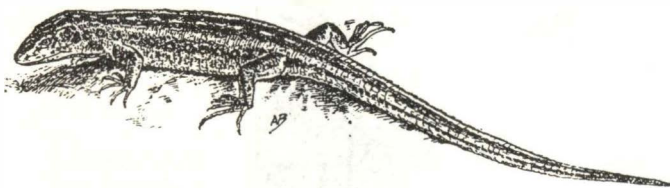

De Zandhagedis, een bedreigde diersoort!

Jelle van Dijk

Bij hagedissen denk je aan warme, zonnige plekjes. Ons koude, natte landje is niet bepaald een ideaal woongebied voor deze dieren. Hagedissen komen dan ook vrijwel uitsluitend voor op de zandgronden. Hagedissen zijn koudbloedige dieren die afhankelijk zijn van de zonnewarmte. Schaarsbegroeide, zonnige plekjes in de zandgebieden geven hagedissen de mogelijkheid lekker "op temperatuur" te komen.

In ons land komen nog steeds drie soorten hagedissen voor: de Kleine Hagedis (ook Levendbarende Hagedis geheten), de Zandhagedis en de Muurhagedis. De laatste soort is uiterst zeldzaam geworden. In Maastricht schijnt nog één plekje te zijn waar wel eens een Muurhagedis wordt aangetroffen.

Gewone of Duinhagedis

Tot voor kort werd aangenomen dat de Zandhagedis nog overal op de zandgronden en dus ook in het duingebied, te vinden was. Een onderzoek dat in 1985 is gestart, heeft echter aan het licht gebracht dat de Zandhagedis een ernstig bedreigde diersoort is geworden. Dat geldt niet alleen voor de zandgronden in het oosten en zuiden van ons land, maar ook voor het duingebied. Wegkanten en droge greppels waar het vroeger "ritseld" van de hagedissen zijn vrijwel niet meer te vinden. Het onderzoek wees uit dat de Zandhagedis nog in 130

kilometerhokken was te vinden. Deze hokken lagen echter sterk geconcentreerd in de duinen tussen Zandvoort en IJmuiden en in de duinen tussen Egmond en Schoorl. Een derde, veel kleinere populatie, werd aangetroffen in Meijndel. In de tussenliggende gebieden bleek het voorkomen sterk verbrossend te zijn. Er waren veel zones aan te wijzen van twee tot tien kilometer breedte waarbinnen geen hagedissen werden waargenomen.

Geschikte terreinen voor de Zandhagedis worden gekenmerkt door een afwisseling van zandige plekjes, kruidenvegetaties en groepjes struiken en bomen. Door de bemesting via het regenwater is de vegetatie in de duinen de laatste tien jaar nogal gewijzigd. Duinriet heeft grote oppervlakten bedekt en de struikbegroeiing is sterk uitgebreid. Deze ontwikkeling werd nog gestimuleerd doordat de belangrijkste grazers in het duin, de konijnen, met een geduchte predator te maken kregen: de vos. Verder zal de toegenomen recreatie een negatief effect hebben gehad.

Bij het beheer van duingebieden gaat men steeds meer over tot het vormen van grotere eenheden, waarbinnen men ook de verstuiwing weer een kans wil geven. Dat zal ontegenzeggelijk in het voordeel van de Zandhagedissen zijn. Verder kan door kleinschalige ingrepen het leefgebied voor hagedissen verbeterd worden.

Ook kunnen binnen een duingebied maatregelen worden getroffen die het mogelijk moeten maken dat geïsoleerde populaties contact met elkaar krijgen. Daarvoor is het echter noodzakelijk te weten waar in onze omgeving nog Zandhagedissen te vinden zijn. Daarom de oproep om alle waarnemingen van hagedissen te noteren en door te geven. Noteer bij elke waarneming nauwkeurig de plaats en de datum. Waarnemingen doorsturen aan de waarnemingensecretaris:

Ab Steenvoorden, Frankenhorst 27 2171 VD Sassenheim

Stichting Vogelasiel Noordwijk

Albert van der Werf

Kwartaalverslag oktober t/m december 1992

Soort	Aanwezig 1-10	Gebracht	Dood	Gelost	Aanwezig 31-12
Roodkeelduiker	-	1	1	-	-
Roodhalsfuut	-	1	-	-	1
Noordse Stormvogel	1	-	-	1	-
Jan van Gent	-	2	1	1	-

Blauwe Reiger	-	1	-	1	-
Wilde Eend	-	6	-	1	5
Zwarte Zeeëend	-	1	1	-	-
Buizerd	-	1	-	1	-
Waterral	-	1	-	1	-
Kokmeeuw	-	2	1	1	-
Stormmeeuw	-	1	-	1	-
Kleine Mantelmeeuw	3	-	1	1	1
Zilvermeeuw	2	3	2	3	-
Zeekoet	-	7	5	-	2